

III

(Drugi akti)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE

št. 83/18/COL

z dne 26. septembra 2018

o državnih poroštvih, odobrenih družbi Landsvirkjun za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih (Islandija) [2019/156]

NADZORNI ORGAN EFTE (v nadaljnjem besedilu: Nadzorni organ) JE –

ob upoštevanju:

Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) ter zlasti člena 61,

Protokola 26 k Sporazumu EGP,

Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi Nadzornega organa in Sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o Nadzornem organu in Sodišču) ter zlasti člena 24,

Protokola 3 k Sporazumu o Nadzornem organu in Sodišču (v nadaljnjem besedilu: Protokol 3) ter zlasti člena 7(2) dela II Protokola,

po pozivu zainteresiranim stranem k predložitvi pripomb ⁽¹⁾ in ob upoštevanju njihovih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Nadzorni organ je 3. maja 2017 začel formalno preiskavo morebitne državne pomoči, dodeljene družbi Landsvirkjun prek državnih poroštev za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih (v nadaljnjem besedilu: odločba o začetku postopka) ⁽²⁾.
- (2) Z dopisom z dne 15. septembra 2017 ⁽³⁾ je družba Landsvirkjun predložila svoje pripombe ⁽⁴⁾. Nadzorni organ je nato pripombe predložil Islandiji ⁽⁵⁾. Nadzorni organ ni prejel pripomb drugih zainteresiranih strani.
- (3) Islandski organi so predložili pripombe z dopisom z dne 25. septembra 2017 ⁽⁶⁾.
- (4) Nadzorni organ se je 23. marca 2018 sestal s predstavniki družbe Landsvirkjun in islandskih organov. Po sestanku in vprašanjih, ki jih je družba Landsvirkjun prejela od Nadzornega organa 27. marca 2018 ⁽⁷⁾, je ta družba 11. aprila 2018 ⁽⁸⁾ predložila dodatne informacije. Islandski organi so 12. aprila 2018 obvestili Nadzorni organ, da se strinjajo z argumenti družbe Landsvirkjun, in so menili, da predložitev dodatnih pripomb ni potrebna ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Odločba št. 85/17/COL z dne 3. maja 2017 o začetku formalnega postopka preiskave morebitne državne pomoči, dodeljene družbi Landsvirkjun prek državnih poroštev za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih (UL C 242, 27.7.2017, str. 6, in Dopolnilo EGP št. 46, 27.7.2017, str. 1).

⁽²⁾ Prav tam.

⁽³⁾ Dokument št. 874341.

⁽⁴⁾ Na zahtevo družbe Landsvirkjun z dne 8. avgusta 2017 (dokument št. 869480) je Nadzorni organ podaljšal rok za predložitev pripomb do 15. septembra 2017 (dokument št. 869479).

⁽⁵⁾ Dokument št. 878807.

⁽⁶⁾ Dokument št. 875032.

⁽⁷⁾ Dokument št. 905567.

⁽⁸⁾ Dokument št. 908632.

⁽⁹⁾ Dokument št. 908885.

- (5) Nadzorni organ je 6. junija 2018 dodatno obravnaval zadevo na sestanku z islandskimi organi in družbo Landsvirkjun. Družba Landsvirkjun je 7. junija 2018 Nadzornemu organu poslala dodatne informacije ⁽¹⁰⁾. Po sestanku in dodatnih informacijah, ki jih je družba Landsvirkjun posredovala Nadzornemu organu, je slednji od islandskih organov zahteval dodatna pojasnila ⁽¹¹⁾. Islandski organi so z dopisom z dne 29. junija 2018 poslali zahtevane informacije ⁽¹²⁾.

2. OPIS UKREPA

2.1 Upravičenec: Družba Landsvirkjun

- (6) Družba Landsvirkjun je javna partnerska družba, ki jo ureja Zakon o družbi Landsvirkjun ⁽¹³⁾. Državna zakladnica je 1. januarja 2007 prevzela popolno lastništvo družbe Landsvirkjun. Družba Landsvirkjun je v lasti države, tj. v neposredni lasti državne zakladnice (99,9 %), posredno pa je v lasti družbe Eignarhlutir ehf. (0,1 %), ki je družba z omejeno odgovornostjo in je v celoti v lasti državne zakladnice.

2.2 Pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih, ki jih je sklenila družba Landsvirkjun, in državna poročstva

- (7) Po navedbah islandskih organov ⁽¹⁴⁾ je družba Landsvirkjun izpostavljena valutnemu tveganju ter obrestnemu tveganju pri svojem dolžniškem portfelju. Družba Landsvirkjun uporablja različne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih za nadzor in upravljanje teh tveganj.
- (8) Kot je pojasnjeno v odločbi o začetku postopka, je Nadzorni organ proučil naslednje vrste pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, ki jih je sklenila družba Landsvirkjun: valutne zamenjave, valutne opcije in obrestne zamenjave ⁽¹⁵⁾. V odločbi o začetku postopka je Nadzorni organ predložil opis teh pogodb o izvedenih finančnih instrumentih na podlagi pojasnil islandskih organov ⁽¹⁶⁾.

2.3 Obstoječi postopek pomoči v zvezi z državno pomočjo, dodeljeno prek neomejenih državnih poroštev

- (9) Z dopisom z dne 26. septembra 2006 ⁽¹⁷⁾ je Nadzorni organ začel postopek v zvezi z obstoječimi ukrepi pomoči iz člena 17(2) dela II Protokola 3 v zvezi z nekaterimi ukrepi v korist družbam za električno energijo na Islandiji, vključno z neomejenimi državnimi poroštvami za družbo Landsvirkjun. V navedenem dopisu je Nadzorni organ obvestil islandske organe o svojem predhodnem stališču, da so ti ukrepi vključevali obstoječo državno pomoč, ki ni združljiva z delovanjem Sporazuma EGP.
- (10) Nadzorni organ je v Odločbi št. 302/09/COL ⁽¹⁸⁾ ugotovil, da je neomejeno državno porošstvo za družbo Landsvirkjun pomenilo obstoječo državno pomoč. Nadzorni organ je v navedeni odločbi predlagal, da islandski organi sprejmejo zakonodajne, upravne in druge ukrepe, potrebne za odpravo morebitne nezdružljive pomoči, ki izhaja iz neomejenega državnega porošstva, dodeljenega družbi Landsvirkjun.
- (11) Z dopisom z dne 8. avgusta 2009 ⁽¹⁹⁾ so islandski organi sprejeli predlagane ukrepe in se zavezali, da bodo Nadzorni organ obvestili o ukrepih, ki jih bodo sprejeli za izvajanje Odločbe št. 302/09/COL. Po nadaljnji izmenjavi z islandskimi organi je Nadzorni organ v Odločbi št. 159/13/COL ⁽²⁰⁾ ugotovil, da je Islandija sprejela ustrezne ukrepe v zvezi z obstoječo shemo pomoči, ter zadevo zaključil.

3. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE

- (12) V odločbi o začetku postopka je Nadzorni organ predstavil svoje predhodno stališče o obstoju pomoči v zvezi z zadevnimi poroštvami in njihovo morebitno nezdružljivost z delovanjem Sporazuma EGP.

⁽¹⁰⁾ Dokumenta št. 918376 in 918377.

⁽¹¹⁾ Dokumenta št. 917646 in 917656.

⁽¹²⁾ Dokumenta št. 920923 in 920925.

⁽¹³⁾ Zakon št. 42/1983 o družbi Landsvirkjun, kot je bil spremenjen.

⁽¹⁴⁾ Dokument št. 793116.

⁽¹⁵⁾ Odstavek 14 uvodne odločbe.

⁽¹⁶⁾ Oddelki 2.3.1 do 2.3.3 dela I odločbe o začetku postopka.

⁽¹⁷⁾ Dokument št. 280834.

⁽¹⁸⁾ Odločba Nadzornega organa št. 302/09/COL z dne 8. julija 2009, ki predlaga ustrezne ukrepe v zvezi z državno pomočjo, dodeljeno družbama Landsvirkjun in Orkuveita Reykjavíkur.

⁽¹⁹⁾ Dokument št. 527076.

⁽²⁰⁾ Odločitev št. 159/13/COL z dne 24. aprila 2013 o zaključku zadeve v zvezi z obstoječo pomočjo, dodeljeno družbi Landsvirkjun in Orkuveita Reykjavíkur, prek neomejenih državnih poroštev (UL C 237, 15.8.2013, str. 3, in Dopolnilo EGP št. 45, 15.8.2013, str. 28).

- (13) V skladu s predhodnim mnenjem Nadzornega organa so bila zadevna državna poroštva dodeljena družbi Landsvirkjun za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih vsaj od leta 2013. Nadzorni organ je v odločbi o začetku postopka pojasnil, da je več vidikov, potrebnih za oceno državne pomoči za poroštva družbi Landsvirkjun za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih, še vedno nejasnih ⁽²¹⁾.
- (14) Nadzorni organ ni mogel izključiti obstoja državne pomoči v zvezi s poroštvi. Kar zadeva gospodarsko prednost, je Nadzorni organ predhodno menil, da zadevna poroštva niso izpolnjevala pogojev (b), (c) in (d) točke 3.2 smernic državne pomoči o državnih poroštvih (v nadaljnjem besedilu: smernice o poroštvih) ⁽²²⁾ in so pomenila prednost v smislu pravil o državni pomoči. Nadzorni organ je dvomil, da bi bilo mogoče poroštva razglasiti za združljiva z delovanjem Sporazuma EGP.
- (15) Islandija in družba Landsvirkjun sta predložili pripombe v zvezi s pogodbami o izvedenih finančnih instrumentih, ki jih je sklenila družba Landsvirkjun, in državnimi poroštvi. Deli pripomb, ki so pomembne za odločitev, so povzeti v oddelkih 4 in 5.

4. PRIPOMBE ISLANDIJE

4.1 Splošne pripombe glede pogodb o izvedenih finančnih instrumentih in državnih poroštvih

- (16) V zvezi z odstavkom 20 odločbe o začetku postopka ⁽²³⁾ Islandija trdi, da je družba Landsvirkjun v nasprotju s tem, kar je bilo navedeno v dodatnem dopisu Nadzornega organa z dne 27. junija 2016, lahko sklepala pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih za varovanje pred tveganjem brez državnih poroštev. Izjava v dodatnem dopisu, ki to zanika, je napaka, ki jo je Islandija takrat spregledala. Poleg tega zadevni pravni okvir od družbe Landsvirkjun ni zahteval, da pridobi državno poroštvo za sklenitev pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih. Družba Landsvirkjun lahko vsako leto zaprosi za poroštvo za izvedene finančne instrumente za zavarovanje pred tveganjem do določene kumulativne nominalne vrednosti.
- (17) Islandija je v zvezi z odstavki 20, 24, 33 in 39 odločbe o začetku postopka ⁽²⁴⁾ pojasnila, da je poroštva dodelil minister za finance in gospodarske zadeve, ne pa upravljavec javnega dolga (v nadaljnjem besedilu: GDM), ki je oddelek centralne banke v okviru državne zakladnice in operacij trga. GDM je pooblaščen za opravljanje nekaterih nalog v zvezi z državnimi poroštvi, vendar to ne pomeni, da je pooblaščen za njihovo dodeljevanje ⁽²⁵⁾.

4.2 Obstoj državne pomoči

- (18) Islandija ne zanika, da se zadevna državna poroštva lahko pripišejo državi, ali da bi ta poroštva lahko izkrivljala konkurenco in vplivala na trgovino med pogodbenicami Sporazuma EGP, če bi bila ugotovljena selektivna prednost.
- (19) Vendar Islandija izpodbija predhodno ugotovitev Nadzornega organa ⁽²⁶⁾, da bi zadevna poroštva lahko dodelila prednost družbi Landsvirkjun.
- (20) Po mnenju Islandije gre pri zadevnih poroštvih za poroštva za izterjavo, ki nimajo posebne vrednosti za družbo Landsvirkjun. Izterjava od države je zgolj teoretična možnost. Islandija trdi, da družba Landsvirkjun sklepa pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih zgolj za namene varovanja pred tveganjem, tj. za zmanjšanje finančnega tveganja družbe Landsvirkjun, ki izhaja iz osnovnih finančnih transakcij. To zahteva država kot lastnica, isto pa zahteva politika obvladovanja tveganja družbe Landsvirkjun, ki jo določi upravni odbor družbe Landsvirkjun. Poleg tega Islandija trdi, da družba Landsvirkjun sklepa pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih brez državnega poroštva pod pogoji, ki so enaki pogodbam s poroštvom.

⁽²¹⁾ Odstavek 24 uvodne odločbe.

⁽²²⁾ UL L 105, 21.4.2011, str. 32 in Dopolnilo EGP št. 23, 21.4.2011, str. 1.

⁽²³⁾ V skladu z odstavkom 20 odločbe o začetku postopka je bil Nadzorni organ prepričan, da so islandski organi na sestanku 31. maja 2016 razložili, da družba Landsvirkjun ne bo mogla sklepiti pogodb o izvedenih finančnih instrumentih za varovanje pred tveganjem brez državnega poroštva.

⁽²⁴⁾ Odstavki 20, 24, 33 in 39 odločbe o začetku postopka odražajo začetno razumevanje Nadzornega organa, da je zadevna poroštva dodelil upravljavec javnega dolga.

⁽²⁵⁾ Dokument št. 875032.

⁽²⁶⁾ Odstavek 58 odločbe o začetku postopka.

4.3 Uporaba islandskega zakonodajnega okvira za državna poroštva

- (21) S sklicevanjem na odstavek 65 odločbe o začetku postopka ⁽²⁷⁾ Islandija trdi, da zadevna poroštva spadajo v zakonodajni okvir, ki je bil predmet Odločbe Nadzornega organa št. 302/09/COL, in sicer pred spremembami, ki so sledile omenjeni odločbi, in po njih. Islandija se sklicuje na korespondenco med islandskimi organi in Nadzornim organom, ki to razlago potrjuje.

5. PRIPOMBE DRUŽBE LANDSVIRKJUN ⁽²⁸⁾

5.1 Islandski pravni okvir o državnih poroštvih za družbo Landsvirkjun

- (22) Zakonodajni okvir, v skladu s katerim se državna poroštva dodelijo družbi Landsvirkjun, temelji na Zakonu o državni pomoči ⁽²⁹⁾ in Zakonu o družbi Landsvirkjun. Družba Landsvirkjun je bila ustanovljena kot partnerstvo na podlagi predhodno veljavnega Zakona o družbi Landsvirkjun ⁽³⁰⁾.
- (23) V skladu s členom 1 Zakona o državnih poroštvih država nikoli ne more izdati poroštva brez pravne podlage ⁽³¹⁾. V primeru družbe Landsvirkjun je pravna podlaga za državna poroštva Zakon o družbi Landsvirkjun. V skladu z Zakonom o družbi Landsvirkjun je poroštvo lastnikov pred obstoječim postopkom pomoči in po njem poroštvo za izterjavo. Poleg tega pa poroštva dodeli minister za finance in gospodarske zadeve, ne pa GDM.
- (24) Poroštvo za izterjavo se razlikuje od običajno veljavnih pravil o odgovornosti, ki veljajo za lastnike partnerskih družb. Na podlagi Zakona o partnerskih gospodarskih družbah št. 50/2007 so lastniki odgovorni za obveznosti partnerske družbe na podlagi neposrednega, neomejenega in brezpogojnega poroštva, torej brez omejitev in za vse obveznosti družbe.
- (25) V skladu s poroštvom za izterjavo mora upnik uporabiti vsa pravna sredstva zoper družbo Landsvirkjun, preden začne postopek proti državi. V praksi to pomeni, da mora upnik dokazati insolventnost dolžnika v skladu s splošnimi načeli islandskega prava. Zato bi moral biti upnik neuspešen pri zaplombi ali uradno začeti (sam ali z drugimi) postopke, določene v Zakonu o stečaju, preden bi se obrnil na izdajatelja poroštva ⁽³²⁾. Zaradi zelo obremenjujočega in dolgotrajnega postopka ter zahteve, da se izčrpajo vsa sredstva glede družbe preden se lahko upnik obrne na izdajatelja poroštva, ima poroštvo za izterjavo precej manjšo vrednost za upnike. Družba Landsvirkjun se sklicuje tudi na prejšnjo prakso Nadzornega organa v zvezi s tem ⁽³³⁾.

5.2 Uporaba pogodb o izvedenih finančnih instrumentih družbe Landsvirkjun

- (26) Zadevne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih, ki so bile krite z državnim poroštvom, so se nanašale na osnovne finančne obveznosti (posojila ali obveznice), ki so bile sklenjene pred izvedbo ustreznega ukrepa v okviru obstoječega postopka pomoči ⁽³⁴⁾.
- (27) Družba Landsvirkjun navaja, da je njeno financiranje dosledno strukturirano v skladu s standardno prakso v državah OECD za velika podjetja, pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih pa so sestavni del obvladovanja tveganja. Družba Landsvirkjun sklepa okvirne pogodbe ISDA ⁽³⁵⁾ z nasprotnimi strankami, ki določajo standardne pogoje, ki se uporabljajo za vse posle z izvedenimi finančnimi instrumenti, sklenjene med temi strankami ⁽³⁶⁾.

⁽²⁷⁾ V skladu z odstavkom 65 odločbe o začetku postopka (s sklicem na oddelek 2.5 dela I) je Nadzorni organ predhodno menil, da zadevna poroštva niso izpolnjevala niti pogojev islandskega spremenjenega zakonodajnega okvira za državna poroštva niti pogojev smernic o poroštvu. Zdi se, da družba Landsvirkjun zlasti ni plačala premije, ki bi zajemala ugodnosti, ki jih ima ta družba zaradi poroštev; zdi se, da so poroštva zajemala več kot 80 % vseh neporavnanih obveznosti; zdi se tudi, da poroštva niso bila povezana s konkretnimi finančnimi transakcijami z določenim največjim zneskom in časovno omejitvijo.

⁽²⁸⁾ Nadzorni organ ugotavlja, kot je pojasnjeno v oddelku 1, da se Islandija strinja s pripombami, ki jih je predložila družba Landsvirkjun.

⁽²⁹⁾ Zakon št. 121/1997.

⁽³⁰⁾ Člen 1 Zakona št. 59/1965, kakor ga je prevedla družba Landsvirkjun: „Vlada in mestni svet Reykjavika sta ustanovila družbo za energijo Landsvirkjun. Družba je neodvisna pravna oseba, ki ima neodvisen finančni in računovodski status. Njen sedež in naslov sta v Reykjaviku. Družba Landsvirkjun je partnerska družba države in mesta Reykjavik, vsaka stranka pa ima v lasti polovico družbe. Vsaka stranka je izključno odgovorna za vse obveznosti družbe, vendar je njena notranja odgovornost odvisna od razmerij lastništva. Nobena stranka ne more izstopiti iz družbe brez soglasja druge stranke.“

⁽³¹⁾ Isto je bilo uveljavljeno v prej veljavnem Zakonu o državnem poroštvu št. 37/1961.

⁽³²⁾ Dokumenta št. 874341 in 92092.

⁽³³⁾ Odločba Nadzornega organa št. 227/06/COL z dne 19. julija 2006 o državni pomoči za Farice hf. (UL L 36, 5.2.2009, str. 69 in Dopolnilo EGP št. 6, 5.2.2009, str. 9).

⁽³⁴⁾ Dokument št. 917656.

⁽³⁵⁾ Okvirna pogodba ISDA je standardni dokument, ki se redno uporablja za urejanje poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se trguje na prostem trgu. Okvirno pogodbo ISDA objavi združenje International Swaps and Derivatives Association (ISDA).

⁽³⁶⁾ Dokument št. 874341.

- (28) Družba Landsvirkjun ima finančne obveznosti v USD in drugih valutah z variabilnimi in fiksnimi obrestnimi merami ⁽³⁷⁾. Zato je izpostavljena valutnemu in obrestnemu tveganju. Za varovanje pred temi tveganji uporablja pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih ter tako pretvori finančne obveznosti, izražene v valuti, ki ni USD (ki je funkcijska valuta družbe od leta 2008), v USD, finančne obveznosti z variabilno obrestno mero pa v fiksno obrestno mero.
- (29) Družba Landsvirkjun uporablja pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih samo za varovanje pred tveganji ⁽³⁸⁾. Pogodb o izvedenih finančnih instrumentih ne sklepa za špekulativne namene ali za namene arbitraže ⁽³⁹⁾. Omejitve uporabe pogodb o izvedenih finančnih instrumentih le za varovanje pred tveganji je družbi Landsvirkjun naložila tudi država, ki je njena lastnica. Družba Landsvirkjun je kot dokaz teh trditev predložila notranje dokumente in dopise svoje lastnice ⁽⁴⁰⁾.
- (30) Družba Landsvirkjun pojasnjuje tudi, da v skladu s svojo politiko pri svojih transakcijah ne uporabljal nobenega porošstva, niti zasebnega niti javnega. Po spremembah državnega poroštvenga sistema se je družba Landsvirkjun začela pogajati o obnovitvi pogodb o izvedenih finančnih instrumentih s poroštvom, zadnje državno porošstvo pa je bilo odpravljeno julija 2017 ⁽⁴¹⁾. Družba Landsvirkjun lahko sklepa pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih brez državnih poroštev in to dejansko tudi počne. Predložila je tudi dokaze, da odprava državnih poroštev ni povzročila sprememb v gospodarskih pogojih za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih ⁽⁴²⁾.

5.3 Neobstoj prednosti

- (31) Družba Landsvirkjun meni, da državna porošstva niso zagotovila nobene prednosti za zadevne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih.
- (32) Izvedeni finančni instrument za varovanje pred tveganjem po definiciji zmanjša izpostavljenost tveganjem, kar bi moralo privedi do znižanja premije, ki se plača za porošstvo, povezano z osnovno transakcijo. Družba Landsvirkjun ponovno poudarja, da sprememba neporavnanih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, tj. odprava državnega porošstva, ni povzročila nobenih dodatnih stroškov za družbo. Pogoji in zahteve v zvezi s financiranjem družbe Landsvirkjun z državnim poroštvom ali brez njega se niso spremenili ⁽⁴³⁾.
- (33) Družba Landsvirkjun je predložila dve poročili o učinku državnih poroštev na pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih ⁽⁴⁴⁾. Poročili ugotavljata, da državna porošstva za portfelj izvedenih finančnih instrumentov niso pomenila nobene gospodarske prednosti.
- (34) Družba Landsvirkjun pojasnjuje tudi, da je bil denar v blagajni v letih od 2010 do 2017 v višini od 142 milijonov USD do 287 milijonov USD. Ta visoka vsota denarja v blagajni je bila namenjena obvladovanju likvidnostnega tveganja, tj. kot rezerva za nepredvideno tveganje. Močna likvidnost pomeni oportunitetne stroške, neposredno povezane s premijami, ki se trenutno plačujejo državi. Namesto da bi držala denar v blagajni, bi družba lahko na trgu odkupila obveznice in/ali vnaprej plačala/odplačala posojila svojih posojilodajalcev. To bi pomenilo prihranek obresti pa tudi provizije za porošstvo v višini [0,1–2] %, ki jo družba Landsvirkjun trenutno plačuje za obveznice in posojila s poroštvom.

6. OBSTOJ DRŽAVNE POMOČI

- (35) Člen 61(1) Sporazuma EGP se glasi:
- „Razen če ta sporazum ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodelijo države članice ES, države Efte ali je dodeljena v kakršni koli obliki iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdržljiva z delovanjem tega sporazuma, kolikor škodi trgovini med pogodbenicami.“
- (36) Za opredelitev ukrepa kot državne pomoči v smislu navedene določbe morajo biti torej izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji: ukrep (i) dodeli država ali je dodeljen iz državnih sredstev; (ii) zagotavlja prednost podjetju; (iii) daje prednost posameznim podjetjem; ter (iv) bi lahko izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino ⁽⁴⁵⁾. Nadzorni organ meni, da je primerno začeti z oceno, ali so porošstva za zadevne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih zagotavljala prednost družbi Landsvirkjun.

⁽³⁷⁾ Dokument št. 908632.

⁽³⁸⁾ Dokument št. 908632.

⁽³⁹⁾ Dokument št. 874341.

⁽⁴⁰⁾ Dokument št. 875032.

⁽⁴¹⁾ Isto.

⁽⁴²⁾ Dokumenta št. 908633 in 920923.

⁽⁴³⁾ Dokumenti št. 874341, 908633 in 920923.

⁽⁴⁴⁾ Dokumenti št. 874344 (poročilo agencije Zanders, september 2017) in 874345 (poročilo agencije Summa, september 2017).

⁽⁴⁵⁾ Glej med drugim sodbo v zadevi World Duty Free Group SA in drugi, C-20/15 P in C-21/15 P, EU:C:2016:981, točka 53.

6.1 Prednost

6.1.1 Uvodne opombe

- (37) Nadzorni organ se strinja z islandskimi organi in družbo Landsvirkjun, da zadevna poroštva spadajo v islandsko zakonodajo o državnih poroštvih, vključno z Zakonom o družbi Landsvirkjun, ki je bila predmet obstoječega postopka pomoči ⁽⁴⁶⁾.
- (38) Sedanja formalna preiskava, ki se je začela z odločbo o začetku postopka, ima ožji pristop kot obstoječ postopek pomoči, saj zajema le uporabo Zakona o družbi Landsvirkjun glede državnih poroštev za nekatere pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih.
- (39) V odločbi o začetku postopka je Nadzorni organ dvomil, da poroštva izpolnjujejo pogoje (b), (c) in (d) v točki 3.2 ⁽⁴⁷⁾ smernic o poroštvih, ki bi omogočili izključitev prisotnosti pomoči ⁽⁴⁸⁾.
- (40) Brez poseganja v vprašanje, ali so izpolnjeni pogoji iz smernic o poroštvih za izključitev državne pomoči, kot je pojasnjeno v nadaljevanju, in na podlagi informacij, ki sta jih predložili Islandija in družba Landsvirkjun med formalno preiskavo, Nadzorni organ ugotavlja, da zadevna državna poroštva niso prinesla prednosti družbi Landsvirkjun ⁽⁴⁹⁾.

6.1.2 Izključitev prednosti iz državnih poroštev za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih

- (41) Prednost v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP je vsaka gospodarska korist, ki je podjetje ne bi moglo pridobiti pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. brez posredovanja države ⁽⁵⁰⁾. Nadzorni organ je večkrat trdil, da lahko poroštvo pomeni prednost v skladu s členom 61(1) Sporazuma EGP ⁽⁵¹⁾.
- (42) Ugodnost poroštva je, da tveganje, povezano z poroštvom, nosi država. Tovrstni državni prevzem tveganja se navadno plača z ustrezno premijo ⁽⁵²⁾. Vendar smernice o poroštvih določajo naslednje: „če posamezno poroštvo ali poroštevna shema, ki jo sklene država, podjetju ne daje nikakršne prednosti, ne gre za državno pomoč“ ⁽⁵³⁾. V točkah od 3.2 do 3.5 smernic o poroštvih so določeni pogoji za izključitev pomoči v posameznih poroštvih in poroštevni shemah. V skladu s točko 3.6 smernic o poroštvih „neizpolnjevanje katerega koli od pogojev iz točk 3.2 do 3.5 ne pomeni, da se poroštvo ali poroštevna shema samodejno šteje za državno pomoč.“
- (43) Po 1. januarju 2010 je družbi Landsvirkjun s pogajanjem z nasprotnimi strankami v pogodbah o izvedenih finančnih instrumentih uspelo odpraviti državna poroštva, zadnje tako poroštvo pa je bilo odpravljeno julija 2017 ⁽⁵⁴⁾. Kot je razvidno iz dokazov, predloženih med formalno preiskavo, odprava državnih poroštev ni spremenila gospodarskih pogojev v zvezi s pogodbami o izvedenih finančnih instrumentih ⁽⁵⁵⁾.
- (44) Nadzorni organ meni, da so bile nasprotne stranke pripravljene odpraviti državna poroštva, ne da bi zahtevale boljše gospodarske pogoje, kar je znak, da poroštva niso prinašala prednosti družbi Landsvirkjun.
- (45) Poleg tega družba Landsvirkjun ni uporabila zasebnih poroštev, na podlagi informacij, predloženih med formalno preiskavo, pa ni mogoče določiti tržne cene poroštev za izvedene finančne instrumente za varovanje pred tveganjem.
- (46) Da bi količinsko opredelili potencialno prednost, ki jo zagotavlja poroštvo (če tržne cene ni mogoče določiti), je v smernicah o poroštvih predvidena primerjava gospodarskih pogojev transakcije s poroštvom in brez njega ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁴⁶⁾ Oddelka 4.3 in 5.1.

⁽⁴⁷⁾ Nadzorni organ v odločbi o začetku postopka ni podvomil niti ni imel razloga, da bi podvomil v izpolnjevanje pogoja (a) točke 3.2 smernic o poroštvih s strani družbe Landsvirkjun, tj. da posojiljemalec ne sme biti v finančnih težavah.

⁽⁴⁸⁾ Oddelka 1.1.3 dela II odločbe o začetku postopka.

⁽⁴⁹⁾ Nadzorni organ ugotavlja, da ta ugotovitev zadeva poroštva, ki jih zajemata samo odločba o začetku postopka in ta odločba, ter ne posega v katera koli druga državna poroštva za družbo Landsvirkjun ali druga podjetja.

⁽⁵⁰⁾ Glej na primer sodbe v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, EU:C:1996:285, točka 60, in Španija proti Komisiji, C-342/96, EU:C:1999:210, točka 41.

⁽⁵¹⁾ Nadzorni organ je ugotovil obstoj prednosti, med drugim v Odločbi št. 177/05/COL z dne 15. julija 2005 o državnem poroštvu za Liechtensteinische Landesbank (ni objavljeno) in Odločbi št. 227/06/COL v zvezi z državno pomočjo za Farice hf. (UL L 36, 5.2.2009, str. 69 in Dopolnilo EGP št. 6, 5.2.2009, str. 9).

⁽⁵²⁾ Smernice o poroštvih, točka 2.1.

⁽⁵³⁾ Smernice o poroštvih, točka 3.1.

⁽⁵⁴⁾ Dokument št. 908632.

⁽⁵⁵⁾ Oddelek 5.2.

⁽⁵⁶⁾ Smernice o poroštvih, točka 4.2.

- (47) Odprava zadevnih državnih poroštev ni spremenila gospodarskih pogojev za zadevne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih. Zato poroštev ni mogoče razumeti kot prednost za družbo Landsvirkjun. Poleg tega Nadzorni organ nima na voljo nobenih navedb ali informacij, ki bi kazale, da bi bili gospodarski pogoji zadevnih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih drugačni brez državnih poroštev v času, ko so bila državna poroštva dejansko dodeljena. Zato mora Nadzorni organ predpostavljati, da odprava (ali neobstoj) državnih poroštev v nobenem trenutku ni spremenila gospodarskih pogojev za zadevne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih med trajanjem teh poroštev.
- (48) Ugotovitev, da poroštva za zadevne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih niso prinesla prednosti družbi Landsvirkjun, prav tako podpirajo poročila iz uvodne izjave 33. Tako je agencija Zanders (svetovalna agencija, specializirana za finančne storitve) v imenu družbe Landsvirkjun zlasti preučila vzorec izvedenih finančnih instrumentov v lasti družbe Landsvirkjun in izračunala ustrezne marže za te pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih ⁽⁵⁷⁾. Poročilo je pokazalo, da so bile te marže v razponu od [(-) 2–2] in [10–15] bazičnih točk v skladu z maržami za podobne pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih, ki jih imajo družbe s primerljivo bonitetno oceno, ki pa za razliko od družbe Landsvirkjun niso koristile poroštev za izterjavo. Na tej podlagi poročilo agencije Zanders ugotavlja, da v povprečju ni nobene cenovne prednosti družbe Landsvirkjun pred drugimi družbami zaradi poroštev za izterjavo. Zato poročilo ugotavlja, da družba Landsvirkjun ni imela gospodarske koristi od takšnega poroštev.
- (49) Poročilo druge svetovalne agencije, Summa Consulting slf, je glede oblikovanja cen izvedenih finančnih instrumentov za varovanje pred teganjem ugotovilo, da „ob upoštevanju močne bilance stanja, dobrega likvidnostnega položaja in kreditne kakovosti družbe Landsvirkjun državno poroštvo ali neobstoj tega poroštev verjetno ne bi imelo pomembnega učinka na oblikovanje cen pogodb o izvedenih finančnih instrumentov, ki jih sklepa družba Landsvirkjun“ ⁽⁵⁸⁾.
- (50) Poleg tega je družba Landsvirkjun uporabljala pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih, ki so bile sklenjene izključno za namene varovanja pred tveganjem, tj. da bi svoje finančne obveznosti, izražene v valuti, ki ni USD (ki je funkcijska valuta družbe od leta 2008), pretvorila v USD, finančne obveznosti z variabilno obrestno mero pa v fiksno obrestno mero ⁽⁵⁹⁾. Glede na informacije, predložene med formalno preiskavo, je izvajanje ustreznih ukrepov v okviru obstoječega postopka pomoči privedlo do omejitve državnih poroštev na 80 % vrednosti zadevnih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, poroštva za izvedene finančne instrumente za varovanje pa so bila omejena na specifično kumulativno nominalno vrednost ⁽⁶⁰⁾. Zato niti družba Landsvirkjun niti država kot izdajateljica poroštev ne moreta trditi, da sta bili izpostavljeni neomejeni odgovornosti iz naslova teh poroštev.
- (51) Poleg tega gre pri zadevnih poroštvih, ki so v skladu s členom 1 Zakona o družbi Landsvirkjun, za poroštva za izterjavo. V skladu s poroštvom za izterjavo mora upnik uporabiti vsa pravna sredstva zoper družbo Landsvirkjun, preden začne postopek proti državi ⁽⁶¹⁾. Nadzorni organ je pred tem ugotovil, da ta vrsta poroštev sicer ne izključuje prednosti, vendar pomeni nižjo stopnjo tveganja ⁽⁶²⁾. Kot je navedla družba Landsvirkjun, so denarna sredstva in denarni ustrezniki družbe Landsvirkjun v letih od 2010 do 2017 presegli izgube iz naslova izvedenih finančnih instrumentov s poroštvom ⁽⁶³⁾. Zato se je za izdajatelja poroštev zmanjšalo vsakršno tveganje.
- (52) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 36, ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, če so kumulativno izpolnjeni vsi štirje pogoji. Ker zadevna poroštva ne zagotavljajo prednosti družbi Landsvirkjun, ni treba izvesti ocene v zvezi z drugimi pogoji.

7. SKLEP

- (53) Na podlagi navedene ocene Nadzorni organ ugotavlja, da državna poroštva družbi Landsvirkjun za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih za varovanje pred valutnim in obrestnim tveganjem družbe Landsvirkjun niso pomenila državne pomoči v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, zadnje državno poroštvo pa je bilo odpravljeno julija 2017 –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Državna poroštva družbi Landsvirkjun za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih za varovanje pred valutnim in obrestnim tveganjem družbe Landsvirkjun niso pomenila državne pomoči v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, zadnje državno poroštvo pa je bilo odpravljeno julija 2017.

⁽⁵⁷⁾ Dokument št. 874344.

⁽⁵⁸⁾ Dokument št. 874345.

⁽⁵⁹⁾ Oddelek 5.2 in dokument št. 874345.

⁽⁶⁰⁾ Dokumenti št. 875032, 874341 in 908632.

⁽⁶¹⁾ Oddelek 5.1.

⁽⁶²⁾ Opomba 34.

⁽⁶³⁾ Dokument št. 874345.

Formalni postopek preiskave je s tem zaključen.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Islandijo.

Člen 3

Besedilo te odločbe v angleškem jeziku je edino verodostojno.

V Bruslju, 26. septembra 2018

Za Nadzorni organ Efte

Bente ANGELL-HANSEN
Predsednica
Odgovorna članica kolegija

Frank J. BÜCHEL
Član kolegija

Högni KRISTJÁNSSON
Član kolegija

Carsten ZATSCHLER
Sopodpisan kot direktor za
pravne in izvršilne zadeve
